

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра управління та освітніх технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет гуманітарно-педагогічний
(назва)

“09” червня 2025р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань Д «Управління освітньою діяльністю»
 Д «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність D3 «Менеджмент»
Освітня програма «Управління закладом освіти»
Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний
Розробники: професор кафедри управління та освітніх технологій, доктор пед.
наук, професор Гречаник Н. І.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Управління освітньою діяльністю»

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчення дисципліни спрямоване на формування у майбутніх керівників закладів освіти цілісного уявлення про систему управління освітнім процесом в умовах реформування та цифровізації освіти. Курс забезпечує здобуття глибоких знань щодо принципів, функцій, методів та механізмів управління освітньою діяльністю, нормативно-правових засад її організації, а також сучасних підходів до забезпечення якості освіти.

У процесі навчання магістранти набувають практичних навичок планування, організації, контролю та оцінювання результатів освітньої діяльності в закладі освіти; опановують інструменти стратегічного, проєктного та інноваційного управління. Особлива увага приділяється питанням внутрішньої системи забезпечення якості освіти, моніторингу освітнього процесу, управління навчальним навантаженням педагогів, а також формуванню управлінської культури керівника.

Опанування дисципліни створює підґрунтя для розвитку управлінської компетентності, що необхідна для ефективного здійснення освітньої діяльності, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення сталого розвитку закладу освіти в умовах змін.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	D 3 Менеджмент	
Освітня програма	Управління закладом освіти	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Так	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	Заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	10 год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	105 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системного уявлення про сучасні підходи, принципи та механізми управління освітнім процесом у закладах освіти, розвитку їхніх управлінських компетентностей щодо планування, організації, моніторингу та забезпечення якості освітньої діяльності відповідно до вимог законодавства, освітніх стандартів і стратегічних орієнтирів розвитку освіти.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або використання інновацій за невизначеності умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації

СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління

СК 6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми

СК 7. Здатність розробляти проєкти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію

СК11. Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах вищої освіти (для ОНП)

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення

ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проєктами, генерувати підприємницькі ідеї

ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному вимірах

ПРН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач

ПРН 12. Транслювати вміння та навички розробляти й реалізовувати стратегічний та оперативний плани розвитку закладу аграрної освіти

ПРН 14. Транслювати вміння, навички розробляти й реалізовувати стратегічний та оперативний плани розвитку аграрного закладу освіти

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	П	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. <i>Теоретичні основи управління освітньою діяльністю</i>													
Тема 1. Управління освітньою діяльністю як динамічна система		16	2	4			10	15	-	-			15
Тема 2. Функції управління освітньою діяльністю		16	2	4			10	20	-	-			20
Тема 3. Організація та зміст управління освітньої діяльності		18	2	4			12	19	2	2			15
Тема 4. Планування освітньої діяльності в закладі освіти		29	2	4			23	16	2	2			12
Разом за модулем 1	79		8	16			55	70	4	4			62
Модуль 2. <i>Управління освітнім середовищем у закладі освіти</i>													
Тема 5. Суб'єкт управління урочною та виховною діяльністю.		11	2	4			5	14	2	2			10
Тема 6. Нормативний		11	2	4			5	10	-	-			10

супровід і документообіг у забезпеченні освітньої діяльності													
Тема 7. Роль органів управління закладом освіти в підвищенні ефективності освітньої діяльності		11	2	4			5	14	2	2			10
Тема 8. Педагогічна рада. Управління навчально-методичною роботою в закладі освіти.		8	1	2			5	12	-	2			10
Разом за 2 модулем		41	7	14			20	50	4	6			40
Усього годин		120	15	30			75	120	8	10			102
Курсовий проєкт (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)							30						30
Усього годин	150		15	30			105		8	10			132

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Управління освітньою діяльністю як динамічна система	2
2	Функції управління освітньою діяльністю	2
3	Організація та зміст управління освітньої діяльності	2/2
4	Планування освітньої діяльності в закладі освіти	2/2
5	Суб'єкт управління урочною та виховною діяльністю.	2/2
6	Нормативний супровід і документообіг у забезпеченні освітньої діяльності	2
7	Роль органів управління закладом освіти в підвищенні ефективності освітньої діяльності	2/2
8	Педагогічна рада. Управління навчально-методичною роботою в закладі освіти.	1
	Разом	15/8

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Управління освітньою діяльністю як динамічна система	4/-
2	Функції управління освітньою діяльністю в закладі освіти	4/-
3	Організація та зміст управління освітньою діяльністю	4/2
4	Планування освітньої діяльності	4/2
5	Суб'єкт управління урочною та виховною діяльністю.	4/2
6	Нормативне забезпечення та документообіг в освітній діяльності.	4/-
7	Роль органів управління закладом освіти у підвищенні ефективності освітньої діяльності.	4/2
8	Педагогічна рада. Управління навчально-методичною роботою педагогічних/науково-педагогічних працівників	2/2
	Разом	30/10

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
-------	------------	-----------------

1	Основні поняття і категорії управління освітньою діяльністю	10/15
2	Контроль процесів функціонування закладу освіти	10/20
3	Адаптивне та стратегічне управління: мета, завдання, функції	12/15
4	Зовнішня та внутрішня системи забезпечення якості освіти	23/12
5	Створення безпечного освітнього середовища в невизначених умовах. Інклюзивне, розвивальне та мотивуюче середовище закладу освіти.	5/10
6	Правові засади регулювання освітньої діяльності закладів освіти. Державні професійні та освітні стандарти.	5/10
7	Професійна компетентність педагогічних/науково-педагогічних працівників: сутнісно-змістова характеристика	5/10
8	Методи навчання, викладання, виховання.	5/10
9	Курсова робота	30/30
		105/132

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(*вибрати необхідне чи доповнити*)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних/практичних, розрахункових/графічних робіт, проектів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання (*вибрати необхідне чи доповнити*):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. <i>Теоретичні основи управління освітньою діяльністю</i>		
Практична робота 1.	Знають сутність, структуру та характеристики управління освітньою діяльністю як цілісної й динамічної системи. Уміють аналізувати внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на ефективність управління освітнім процесом. Мають навички моделювання управлінських процесів з урахуванням змінних умов освітнього середовища та потреб учасників освітнього процесу. Виявляють здатність до прийняття обґрунтованих	15

	управлінських рішень у ситуаціях змін, адаптації управлінської системи до нових викликів і стратегічного розвитку освітньої установи.	
Практична робота 2.	Знають зміст і специфіку основних управлінських функцій (планування, організація, мотивація, контроль, регулювання, прогнозування) в освітньому середовищі. Уміють застосовувати управлінські функції у процесі організації та розвитку освітньої діяльності закладу освіти. Мають навички формування управлінських рішень відповідно до функціональних завдань і стратегічних цілей освітньої установи. Виявляють здатність до цілісного управління освітнім процесом через ефективне поєднання управлінських функцій у змінних умовах освітньої політики	15
Практична робота 3.	Знають принципи, структуру та зміст управлінської діяльності в освітньому закладі, нормативно-правову базу організації освітнього процесу. Уміють організовувати управлінські процеси, планувати та координувати освітню діяльність відповідно до цілей і завдань закладу освіти. Мають навички розроблення внутрішніх документів, програм і стратегій розвитку освітнього процесу. Виявляють здатність до забезпечення цілісності, якості та ефективності управління освітньою діяльністю на основі аналітичного підходу та принципів освітнього лідерства.	15
Практична робота 4.	Знають цілі, принципи, види та етапи планування в системі управління освітньою діяльністю. Уміють розробляти стратегічні, тактичні та оперативні плани освітнього процесу з урахуванням нормативних вимог і ресурсних можливостей. Мають навички формування річного плану роботи закладу освіти, освітніх програм, індивідуальних навчальних планів та графіків освітнього процесу. Виявляють здатність до обґрунтованого прийняття управлінських рішень у процесі планування та коригування освітньої діяльності в умовах змін.	15
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Назва		
Практична робота 5	Знають ролі, повноваження та функціональні обов'язки керівника, педагогів та інших учасників освітнього процесу в управлінні урочною та виховною діяльністю. Уміють визначати взаємозв'язки між суб'єктами управління, координувати їхню діяльність та забезпечувати цілісність освітнього середовища. Мають навички організації командної роботи, делегування повноважень, створення умов для ефективної реалізації навчально-виховних програм. Виявляють здатність до ефективного управління урочною та виховною діяльністю через налагодження	15

	партнерської взаємодії між усіма суб'єктами освітнього процесу.	
Практична робота 6	Знають основні нормативно-правові акти, що регламентують освітню діяльність, та вимоги до ведення службової документації в закладі освіти. Уміють застосовувати нормативно-правову базу у процесі організації та управління освітнім процесом. Мають навички складання, оформлення та ведення основних управлінських документів (наказів, протоколів, звітів, планів, посадових інструкцій тощо). Виявляють здатність до забезпечення правомірності, відкритості та ефективності документообігу в межах управління освітньою діяльністю.	15
Практична робота 7	Знають структуру, повноваження та функції колегіальних і одноосібних органів управління закладом освіти. Уміють аналізувати внесок керівних органів у планування, організацію та моніторинг якості освітнього процесу. Мають навички участі в роботі педагогічної ради, вченої ради, методичних об'єднань, а також у підготовці управлінських рішень щодо розвитку освітньої діяльності. Виявляють здатність до формування ефективної моделі взаємодії органів управління з учасниками освітнього процесу для досягнення стратегічних цілей закладу освіти.	15
Практична робота 8	Знають повноваження, завдання та процедури організації роботи педагогічної ради як колегіального органу управління закладом освіти. Уміють планувати, координувати та контролювати навчально-методичну діяльність педагогічних і науково-педагогічних працівників відповідно до цілей і потреб закладу. Мають навички організації діяльності педагогічної ради, підготовки засідань, прийняття управлінських рішень і реалізації внутрішньої методичної політики. Виявляють здатність до формування професійного середовища, що сприяє підвищенню якості освітньої діяльності через ефективне управління методичною роботою.	15
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - [Курс: Управління освітньою діяльністю | Навчальний портал НУБіП \(nubip.edu.ua\)](http://nubip.edu.ua));
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Адаптивне управління: міжгалузеві зв'язки, науково-прикладний аспект: Кол. Монографія / Г. В. Єльнікова, Т. А. Борова, З. В. Рябова та ін./ За заг. і наук. ред. Г. В. Єльнікової. Х.: Мачулін, 2018. 440 с.
2. Актуальні проблеми управління освітою і навчальними закладами : зб. наукових праць. За заг. ред. Мартинець Л. А. Вип. 1. Ч. 1. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. 172 с.
3. Бех Ю. В. Філософський модус загальної теорії управління: монографія. Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. 476 с. URL: <https://bvp.fmon.npu.edu.ua/2011-11-15-17-21-21/113-2013-08-30-11-12-43> .
4. Богославець Г.І. Сучасні підходи до планування діяльності загальноосвітнього навчального закладу. Черкаський інститут післядипломної педагогічної освіти. Черкаси : 2015. 36 с.
5. Боднар О. Системні характеристики процесу планування у структурі діяльності керівника закладу загальної середньої освіти. Актуальні проблеми управління закладами освіти у контексті стратегії модернізації освітньої галузі: колективна монографія / за загальною редакцією В.П. Кравця, Г.М. Мешко. Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2020. 310с. С. 3-19. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16323>

6. Боднар О. Організації шкільного контролю в умовах демократизації управління : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Крок, 2016 . 192 с.
7. Боднар О. Внутрішньо шкільний контроль: інтеграція науки і досвіду. Заступник директора школи. 2017. № 7. С.4-8.
8. Боднар О., Горішня О. Зміна вектору управління освітнім процесом в умовах модернізації освіти. Science and society. 2018. №3. С. 109-119. (The 6th International conference — Science and society (August 3, 2018). Accent Graphics Communications & Publishing, Hamilton, Canada. 2018. 250 p.).
9. Боднар О.С. Управління адаптацією молодого педагога у закладі загальної середньої освіти. «Післядипломна освіта Дніпропетровщини: історія та виклики сьогодення» : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (17 грудня 2019 року, м. Дніпро) / за ред. Сиченка В.В., Романенко К.М. Дніпро : КВНЗ «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», 2019. 334 с. С. 31-34.
10. Генеза провідництва в освіті: Колективна монографія / За ред. проф. І. Богданова. К. : Освіта України, 2020. 478 с.
11. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
12. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.help/law/1556-VII>
13. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: https://urst.com.ua/act/pro_povnu_zagalnu_serednyu_osvitu
14. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
15. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г.Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 444 с.
16. Концепція Нової Української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola compressed.pdf>
17. Кондрашова, Л.В., Лаврентьєва, О.О., Зеленкова, Н.І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навчальний посібник. Кривий Ріг : КДПУ, 2008 187 с. URL: <https://www.kremenetslyceum.com.ua/wp-content/uploads/Vihovna-robota-v-shkoli-formi-zahodiv.pdf>
18. Мартинець Л.А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу. Вінниця, 2018. 196 с. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/92/1/20.09>
19. Менеджмент в освіті: підручник / за ред.проф. В.Крижка. Київ : Освіта України, 2020. 438 с. URL: <http://dspace.bdpu.org:8080/xmlui/handle/123456789/3260>
20. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-е, випр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
21. Розвиток соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів початкової школи: посібник / Н. В. Лук'янчук, Н. А. Климова, О. А. Ковальова, Ю. Ю. Савченко та ін. ; за заг. ред. Н. В. Лук'янчук і Н. А. Климової. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2014. 132 с.
22. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1763/>
23. Немець Л. М. Педагогічний менеджмент : навчально-методичний посібник для студентів першого курсу магістратури спеціальності 014.07. Середня освіта (Географія). Л. М. Немець, К. Ю. Сегіда, М. О. Логвинова. Харків, 2019. 86 с. URL: <http://soc-econom region.univer.kharkov.ua>
24. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу : навч. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 520 с. URL: https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Pshenichna_Kerivnyk_navch._zaklady.pdf

25. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач : навч. посіб. Авт-укл. Л.О. ільто Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 156 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/2622/1/MILTO_879-13.pdf
26. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів. С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Вид. 2-е, перероб. і допов. Бердянськ : БДПУ, 2020. 603 с. URL: <http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/3257/1/Upravlinnya%20zakladom%20osvity.pdf>
27. Управління освітньою діяльністю : навч. посіб. / авт.-упоряд. Базелюк В.Г., Гречаник Н.І., Кубіцький С.О., Шумілова І.Ф. Частина 1. К.: Міленіум, 2023. 402 с.
28. Управління освітньою діяльністю : навч. посіб. / авт.-упоряд. Базелюк В.Г., Гречаник Н.І., Кубіцький С.О., Шумілова І.Ф. Частина 2. К.: Міленіум, 2023. 238 с.
29. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. Київ : Знання, 2016. 360 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3148/1/Khrikov2..pdf>
30. Юрген А. Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами / пер. з англ. Г.Якубовська. Харків : В-во «Ранок»: Фабула, 2019. 432 с.
31. Bodnar O., Boyko M., Horishna O., Naumchuk V. Conceptual essence of change of management models in the educational environment: theory and practice. ALRJournal. 2021. 5(8). P. 26-35. URL: <https://alrjournal.com/jvi.aspx?un=ALRJ 75547&volum>
32. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.
33. Гавриш О.А. Технології управління персоналом.: монографія / О.А. Гавриш, Л.Є. Довгань, І.М. Крейдич, Н.В. Семенченко. Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2019. 458 с.
34. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади: Монографія. К.: НАДУ, 2021. 272 с.
35. Кірічок О.Г., Корбутяк В.І., Процюк В.К., Дубич К.В. Документування у менеджменті: Підручник. К.: Центр навчальної літ-ри, 2013. 216 с.
36. Наукова бібліотека НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/structure/library>)
37. Навчальний портал НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3375>)
38. Електронний навчальний курс: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3363>